Malmö stad
Kulturnämnden

Datum
2025-04-15
Adress

Diarienummer
KN-2025-2078

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer (2025:22) Svar senast 7 maj

STK-2025-563

Kulturnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 28 september 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att överväga om det finns behov av nya, kompletterande regler inom konkurrensområdet (dir. 2023:136). Utredaren fick i februari 2024 även i uppdrag att se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (dir. 2024:20). Utredaren har tagit fram ett förslag till en ny lag som reglerar offentlig säljverksamhet och skickat på remiss till Malmö stad. Kulturnämnden ställer sig negativa till föreslagen lagändring samt inkommer med synpunkter på detta.

Yttrande

Kulturnämnden ställer sig negativt till föreslagen lagändring samt inkommer med synpunkter på de förslag som berör offentlig verksamhet nedan.

Kulturnämnden i Malmö stad välkomnar en översyn av konkurrensprincipen i offentlig verksamhet. Det är dock av yttersta vikt att beakta kultursektorns särskilda förutsättningar och den roll kulturnämnden som offentlig aktör spelar för att främja exempelvis kulturell mångfald, tillgänglighet och yttrandefrihet.

Kulturnämnden anser att försäljningen idag redan är begränsad enligt den nuvarande regeln i konkurrenslagen och nämnden ser inte att utredningen påvisar tillräckliga behov av att ytterligare begränsa detta.

Den kulturverksamhet som bedrivs av kulturnämnden – såsom bibliotek, konsthall och andra publika institutioner – har inte ett kommersiellt syfte utan utgår från kulturpolitiska mål. Verksamheterna syftar till att främja demokrati, yttrandefrihet, delaktighet, och tillgång till konst och kultur för hela befolkningen, oberoende av socioekonomisk bakgrund. Att tillämpa konkurrensprincipen strikt kan riskera att urholka dessa grundläggande kulturpolitiska mål.

Kulturnämnden anser att lagförslaget är otydlig i definitionen av vad som räknas som offentlig säljverksamhet och ser risker med att den föreslagna lagen tillämpas strikt. En strikt tillämpning riskerar att begränsa kommuners möjligheter att bedriva kulturverksamhet som utgör en grundläggande del av det demokratiska samhället och som ofta saknar motsvarighet på en kommersiell marknad.

Idag genomför kulturnämnden försäljning i mindre skala. Främst i bokaffärer, fik och butiker i anslutning till verksamheter, men även genom biljettförsäljning till verksamheter. Många verksamheter bedrivs utan intäktsskapande affärsmodell – till exempel fri entré eller fria aktiviteter för barn och unga. Kulturnämndens verksamheter som t.ex. biblioteken, Kulturskolan, Malmö museum eller Malmö Konsthall har som mål att erbjuda kulturellt utbud för alla. Ett strikt marknadstänk riskerar att begränsa dessa verksamheter eller göra dem beroende av externa intäkter – vilket kan slå mot likvärdig tillgång till kultur och även i förlängningen slå mot det kommunala uppdraget.

Om remissens förslag tolkas brett, finns en risk att offentligt stöd till kulturaktörer kan uppfattas som konkurrensfördel. Kulturnämnden ser en risk i att de föreslagna bestämmelserna, om de tolkas brett, kan begränsa möjligheten att ge stöd till fristående kulturaktörer som bedriver publik verksamhet.

Utredningens föreslår att bedömningen ska utgå ifrån den privata aktörens möjlighet att bedriva verksamhet. Då utgångspunkten i nämndens verksamhet är allmännytta anser nämnden att en lag bör formas som överväger det allmänna intresset och inte utgår ifrån den privata sektorns särintressen.

Utredningen föreslår att sekretess ska kunna gälla i upp till 20 år för uppgiftslämnare, med hänvisning till risken för repressalier samt försämrade affärsmöjligheter. Offentlig sektor omfattas redan idag av såväl likabehandlingsprincipen som likställighetsprincipen, och får därmed inte agera på ett sätt som missgynnar marknaden, enskilda privata aktörer eller kommunmedlemmar. Kulturnämnden ifrågasätter behovet av en så omfattande sekretess och efterlyser en starkare anpassning till grundläggande rättssäkerhetsprinciper.

Utredningens förslag är att Konkurrensverket i framtiden bör få rätt att pröva och avgöra ärenden om konkurrerande offentlig säljverksamhet. Kulturnämnden ställer sig

negativ till förslaget och anser att rättsliga prövningar även i fortsättningen bör ske i rättsliga instanser.

Kulturnämnden anser även att utredningens föreslagna marknadsstörningsavgift om upp till 20 miljoner kronor riskerar att motarbeta kommuners syfte och uppdrag gentemot i det här fallet malmöbon. Kommunal verksamhet genomförs redan idag med små marginaler. En straffavgift för kommuner bedöms slå hårdast mot dess medborgare och ytterligare urholka kommunens gemensamma resurser.

Utredning föreslår utökade redovisningar och utredningar vilket skulle medföra merarbete som skulle kräva ytterligare resurser.

Ordförande	Janne Grönholm (MP)
Kulturdirektör	Annika Cedhagen